

Konkluzje Rady w sprawie potrzeby wyeksponowania dziedzictwa kulturowego we wszystkich politykach UE

(2018/C 196/05)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC, ŻE:

1. W deklaracji rzymskiej z 25 marca 2017 r. przywódcy państw członkowskich i instytucji UE przedstawili wizję „Unii, w której obywatele mają nowe możliwości rozwoju kulturalnego i społecznego” i która „chroni nasze dziedzictwo kulturowe i promuje różnorodność kulturową”⁽¹⁾;
2. Rada Europejska w konkluzjach z 14 grudnia 2017 r.⁽²⁾ zaapelowała do państw członkowskich, Rady i Komisji, by w ramach swoich kompetencji realizowały działania w celu wykorzystania Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018⁽³⁾ do krzewienia świadomości tego, jak ważne społecznie i gospodarczo są kultura i dziedzictwo kulturowe;

UZNAJĄC, ŻE:

3. Kultura zajęła dziś poczesne miejsce w programie politycznym UE, co potwierdziły rozmowy przywódców w Göteborgu w listopadzie 2017 r., podczas których uznali oni jej wagę w budowaniu inkluzywnych i spójnych społeczeństw oraz w podtrzymywaniu konkurencyjności Europy⁽⁴⁾;
4. Wydarzenie to pokazuje wartość dobrej unijnej współpracy w dziedzinie dziedzictwa kulturowego i potwierdza, że należy uwzględniać dziedzictwo kulturowe w innych politykach i działaniach sektorowych, aby zmaksymalizować płynące z niego korzyści społeczno-gospodarcze;
5. Wyzwania społeczno-gospodarcze napotymane w ostatnim czasie przez Unię Europejską wymagają działań na rzecz zacieśniania więzi zarówno pomiędzy naszymi społeczeństwami, jak i wewnątrz nich. Dziedzictwo kulturowe jako źródło wiedzy i wzajemnego zrozumienia może stać się jednym z katalizatorów tego procesu: może sprzyjać poczuciu przynależności do wspólnego obszaru europejskiego. Ponadto działania takie mogłyby stać się fundamentem do podtrzymywania europejskiej solidarności i ochrony integralności Unii Europejskiej, a przy tym promować i chronić różnorodność kulturową;
6. Dziedzictwo kulturowe w całej swojej różnorodności i we wszystkich swoich formach – materialnej i niematerialnej, nieruchomej i ruchomej, cyfrowej i scyfryzowanej⁽⁵⁾ – jest wartością samą w sobie, spuścizną naszej przeszłości i strategicznym zasobem zrównoważonej przyszłości Europy, gdyż pomaga reagować na wyzwania społeczne, gospodarcze i środowiskowe na różnych szczeblach: lokalnym, krajowym, regionalnym, europejskim, a nawet światowym;
7. Europejskie dziedzictwo kulturowe ma charakter dynamiczny: wciąż wzbogacają je badania wspólnej przeszłości ludów i narodów Europy oraz bezustannie ewoluujące inicjatywy i programy. Dziedzictwo kulturowe jest zatem również źródłem inspiracji dla współczesnej sztuki i kreatywności, które z kolei mogą stać się dziedzictwem kulturowym przyszłości,

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I DO KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI I Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

8. Wyeksponowały dziedzictwo kulturowe w stosownych politykach UE i uświadamiały zainteresowanym stronom wzajemne korzyści płynące z uwzględniania go w innych politykach sektorowych oraz promowały wiedzę o możliwościach finansowania dziedzictwa kulturowego⁽⁶⁾, m.in. poprzez terminowe dostarczanie zainteresowanym stronom informacji o funduszach UE przeznaczonych na ten cel;

⁽¹⁾ https://europa.eu/european-union/file/22753/download_pl?token=AHAu7eoA

⁽²⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.

⁽³⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/864 z 17 maja 2017 r. w sprawie Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego (2018) (Dz.U. L 131 z 20.5.2017, s. 1).

⁽⁴⁾ EUCO 19/1/17 REV 1 oraz wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców w Göteborgu 17 listopada 2017 r. (komunikat pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze”) (dok. 14436/17).

⁽⁵⁾ Konkluzje Rady z 21 maja 2014 r. w sprawie dziedzictwa kulturowego jako strategicznego zasobu zrównoważonej Europy (Dz.U. C 183 z 14.6.2014, s. 36).

⁽⁶⁾ Mapping of Cultural Heritage actions in European Union policies, programmes and activities: http://ec.europa.eu/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf

9. Zbadały, bez przesadzania o wyniku negocjacji na temat kolejnych wieloletnich ram finansowych, jak – w stosownych przypadkach – bardziej jednoznacznie ukierunkować stosowne programy UE na ochronę i promowanie wspólnego dziedzictwa kulturowego Europy. Można to osiągnąć dzięki uwzględnianiu dziedzictwa kulturowego w opracowywaniu i wdrażaniu tych programów, ale też dzięki włączaniu dziedzictwa kulturowego do ich priorytetów na zasadzie celu strategicznego;
10. Wspierały innowacje, zrównowagę i włączenie społeczne poprzez konkretne projekty o wymiarze europejskim służące dziedzictwu i wnoszące społeczną wartość dodaną, również poprzez uwzględnianie perspektywy równości płci;
11. Sprzyjały współpracy między europejskimi badaczami, specjalistami i organami z dziedziny kształcenia i szkolenia w celu promowania dobrych jakościowo umiejętności, szkoleń i transferu wiedzy w tradycyjnych i wyłaniających się zawodach związanych z dziedzictwem;
12. Jeszcze bardziej wzmocniły zasadę partycypacyjnego zarządzania dziedzictwem kulturowym poprzez analizę obecnych praktyk w zakresie zarządzania kulturą, w stosownym przypadku zidentyfikowanie działań na rzecz większej otwartości, partycypacyjności i spójności tego zarządzania oraz dzielenie się sprawdzonymi rozwiązaniami;
13. Zidentyfikowały sprawdzone rozwiązania krajowe i międzynarodowe i ułatwiały ich wymianę poprzez promowanie mobilności specjalistów z sektora kultury w Europie ⁽¹⁾;
14. Pogłębiały i poszerzały dialog z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, z obywatelami UE, a szczególnie z europejską młodzieżą, aby lepiej zrozumieć wpływ dziedzictwa kulturowego Europy na wzmacnianie wspólnej tożsamości europejskiej w całej jej różnorodności kulturowej i językowej oraz w bogactwie jej dziedzictwa;
15. Nadal wspierały dziedzictwo kulturowe jako jeden z istotnych elementów strategicznego podejścia UE do międzynarodowych stosunków kulturalnych oraz w ramach promowania dialogu międzykulturowego;
16. Prowadziły wspólne, skoordynowane działania ponadnarodowe ⁽²⁾ z organizacjami międzynarodowymi w celu zrównoważonego zabezpieczenia i ochrony tego dziedzictwa, zgodnie z agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ⁽³⁾;
17. Promowały wsparcie dla cyfryzacji dziedzictwa kulturowego, która jest jednym z narzędzi zapewniających otwarty dostęp do kultury i wiedzy, a zatem stymuluje innowacje, kreatywność i partycypacyjne zarządzanie dziedzictwem kulturowym;
18. W sposób systematyczniejszy i łatwy do wyszukania udostępniały w internecie wyniki prac, sprawozdania i oceny, które są owocem inicjatyw i projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego finansowanych przez UE;
19. Wykorzystały szansę, którą daje Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018, do tworzenia wspólnej, całościowej strategicznej wizji dziedzictwa kulturowego i poprzez konkretne działania zadbały o jego spuściznę. W miarę możliwości można starać się o synergię ze strategią Rady Europy na rzecz europejskiego dziedzictwa kulturowego na XXI wiek;
20. Wspierały rozwój polityk opartych na dowodach poprzez dalszą współpracę z Eurostatem i krajowymi urzędami statystycznymi w zakresie gromadzenia wiarygodnych danych na temat społeczno-gospodarczego oddziaływania dziedzictwa kulturowego oraz wносиły wkład w podobne działania na szczeblu międzynarodowym ze strony takich organizacji, jak UNESCO i Rada Europy ⁽⁴⁾,

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

21. Uznały rolę dziedzictwa kulturowego w odpowiednich krajowych programach sektorowych współfinansowanych przez UE w celu podtrzymania wartości i wagi dziedzictwa kulturowego dla społeczności lokalnych i przyszłych pokoleń oraz w pełni wykorzystały potencjał tego dziedzictwa jako zasobu rozwoju gospodarczego, spójności społecznej i tożsamości kulturowej;
22. Kontynuowały współpracę, zastanawiając się nad priorytetami i działaniami nowego planu prac w dziedzinie kultury na okres po 2019 r. związanymi z uwzględnianiem dziedzictwa kulturowego w innych politykach UE,

⁽¹⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.

⁽²⁾ [http://undocs.org/S/RES/2347\(2017\)](http://undocs.org/S/RES/2347(2017))

⁽³⁾ Zgodnie z agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

⁽⁴⁾ Na przykład Kompendium polityk i trendów kulturalnych.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

23. Przy planowaniu, wdrażaniu i ocenianiu polityk UE nadal brała pod uwagę ich bezpośredni i pośredni wpływ na wzmacnianie, ochronę i zabezpieczenie europejskiego dziedzictwa kulturowego, a w szczególności zapotrzebowanie na dobre jakościowo wytyczne, dzięki którym unijne inwestycje nie będą niszczyć ani obniżać wartości dziedzictwa kulturowego;
24. Kontynuowała bieżący dialog i współpracę w zakresie dziedzictwa kulturowego z istniejącymi sieciami, które zgromadziły cenne doświadczenia i dowiodły swoich kompetencji w tej dziedzinie ⁽¹⁾;
25. Dalej rozwijała współpracę z UNESCO i Radą Europy w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w zakresie polityk i praktyk dotyczących dziedzictwa kulturowego, w tym w kwestii zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury, szczególnie w obszarach dotkniętych konfliktem;
26. Starła się o synergię z konwencjami UNESCO i Rady Europy ustalającymi międzynarodowe zasady ochrony i zabezpieczenia dziedzictwa kulturowego oraz zarządzania nim, takimi jak ramowa konwencja Rady Europy w sprawie znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa (Faro 2005).

⁽¹⁾ Na przykład z Europejskim Forum Szeatów Narodowych Agencji ds. Dziedzictwa, z forum prawnym dziedzictwa europejskiego i grupą analityczną „Unia Europejska a dziedzictwo kulturowe”.